Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

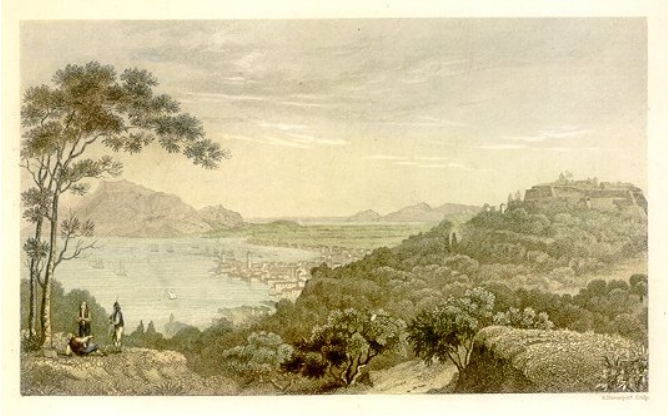

Νησί του Ιονίου, η Ζάκυνθος φέρει έντονα τα ίχνη της εβραϊκής παράδοσης. Το 1522 ζούσαν στο νησί 30 εβραϊκές οικογένειες και λειτουργούσε μία Συναγωγή.

Μέχρι το 1712, η Κοινότητα είχε δύο Συναγωγές: την "Ζακυνθινή" και την "Κρητική", η οποία πήρε το όνομά της από τους Εβραίους της Κρήτης που εγκαταστάθηκαν στο νησί μετά την κατάληψη της Κρήτης από τους Οθωμανούς, το 1669. Η πρώτη υπέστη σοβαρές ζημιές από τον σεισμό που έπληξε τα Ιόνια νησιά το 1953, η δε δεύτερη Συναγωγή είναι σήμερα εντελώς κατεστραμμένη.

Κατά τη Γερμανική Κατοχή, οι Γερμανοί ζήτησαν από τότε Δήμαρχο του νησιού Λουκά Καρρέρ και τον Μητροπολίτη Χρυσόστομο κατάλογο των Εβραίων της Ζακύνθου. Χάρις στην σθεναρή άρνηση των δύο αυτών παραγόντων να παραδώσουν τον κατάλογο, οι Εβραίοι διασώθηκαν, κρυμμένοι στα απομακρυσμένα χωριά του νησιού. Εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη τους, οι Εβραίοι της Ελλάδος ανήγειραν στο χώρο της παλιάς Συναγωγής μνημείο στη μνήμη των δύο αυτών γενναίων ανδρών. Ο ταξιδιώτης μπορεί να επισκεφθεί το μνημείο στην οδό Τερτσέτη 44. Σήμερα δεν υφίσταται πια Κοινότητα στη Ζάκυνθο αλλά ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφθεί το νεκροταφείο που βρίσκεται στη θέση Ρούβελη και περιλαμβάνει μνήματα μεγάλης ιστορικής σημασίας.

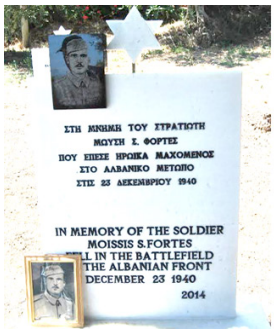

Το 2010 ο Ζακυνθινής καταγωγής Σαμουήλ Μόρδος κυκλοφόρησε το βιβλίο

Phoca PDF

του «Οι Εβραίοι της Ζακύνθου – Χρονικό πέντε αιώνων» όπου συγκεντρώνει ιστορικά στοιχεία από την πορεία των Εβραίων στο νησί.

Το 2014, με πρωτοβουλία των Ζακυνθινοεβραίων της Αθήνας και της Αμερικής τοποθετήθηκαν στον χώρο του ιστορικού Εβραϊκού Νεκροταφείου Ζακύνθου δύο μαρμάρινες επιγραφές. Η πρώτη μαρμάρινη επιγραφή αναφέρεται στους περίπου εβδομήντα Ζακυνθινούς Εβραίους που κατά την περίοδο της Κατοχής διέμεναν στην Κέρκυρα και τα Χανιά με συνέπεια να συγκαταλέγονται στα έξι εκατομμύρια θύματα του Ολοκαυτώματος.

Η δεύτερη μαρμάρινη επιγραφή αναφέρεται στον Ζακυνθινοεβραίο στρατιώτη Μωυσή Φόρτες, ο οποίος έπεσε, μαχόμενος ηρωικά, στο Ελληνοαλβανικό Μέτωπο, στις 23 Δεκεμβρίου του 1940, κατά τη νικηφόρα προέλαση του Ελληνικού Στρατού εντός του Αλβανικού εδάφους και, συγκεκριμένα, κατά τη μάχη, στο Ύψωμα 1220, ανατολικά της Κλεισούρας.

ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Σε δύο προβολές, στις 5 και 7 Μαρτίου 2002, παρουσιάστηκε η ταινία - ντοκιμαντέρ του Τώνη Λυκουρέση "Το τραγούδι της Ζωής (Σιρ Α Χαγίμ): Η εβραϊκή κοινότητα της Ζακύνθου", στο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης που φέτος είχε θέμα "Εικόνες του 21ου αιώνα".

Ο σκηνοθέτης κ. Τώνης Λυκουρέσης, που για το έργο αυτό λειτούργησε και ως ιστορικός ερευνητής, παρουσιάζει την πορεία της εβραϊκής κοινότητας της Ζακύνθου από το 15ο αιώνα μέχρι σήμερα, εστιάζοντας το μεγαλύτερο μέρος της ταινίας του στην περίοδο της Γερμανικής Κατοχής, όπου χάρη στον ηρωισμό και τη συμπαράσταση των χριστιανών του νησιού (των επισήμων και των απλών ανθρώπων) δεν χάθηκε ούτε ένα μέλος της. Την πορεία αυτή ο σκηνοθέτης παρουσιάζει μέσα από το ταξίδι μιας νεαρής εβραίας που συναντά όλα τα επιζώντα σήμερα μέλη της κοινότητας που ζουν είτε στη Ζάκυνθο είτε στο Ισραήλ, αλλά και τους χριστιανούς και τους συγγενείς τους που σχετίζονταν με τη διάσωση τους από τους Ναζί.

Πρόκειται για ένα ντοκιμαντέρ που χρησιμοποιεί κομμάτια από επίκαιρα, φωτογραφικό υλικό, συνεντεύξεις και σχόλια, με ξεχωριστή φροντίδα και αληθινή συγκίνηση, για να φωτίσει μια άγνωστη στους πολλούς σελίδα από την πρόσφατη ιστορία μας. Τα γυρίσματα έγιναν στο Τελ Αβιβ και την Ιερουσαλήμ, όπου σήμερα ζουν πολλοί Εβραίοι της Ζακύνθου διατηρώντας τις παραδόσεις του νησιού, καθώς επίσης στην Αθήνα, τη Ζάκυνθο και την Κέρκυρα. Ιστορικό και αρχειακό υλικό παραχωρήθηκε από το ΕΜΕ και το ΚΙΣ.

Phoca PDF